

Av. Esin Bersu GÜLTEKİN

**TIP HUKUKUNDA KİŞİNİN
KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME
HAKKI KAPSAMINDA RIZA**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	13
-------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKI

1. YAŞAM HAKKI.....	16
1.1. YAŞAM HAKKININ TANIMI	16
1.2. YAŞAM HAKKININ BİR TEMEL HAK OLARAK TANINMASI.....	17
1.3. YAŞAM HAKKININ DEVLETE YÜKLEDİĞİ SORUMLULUKLAR	19
2. SAĞLIK HAKKI	24
2.1. SAĞLIK HAKKININ TANIMI	24
2.2. SAĞLIK HAKKININ BİR TEMEL HAK OLARAK TANINMASI.....	26
2.3. SAĞLIK HAKKININ DEVLETE YÜKLEDİĞİ SORUMLULUKLAR	27
3. HASTA HAKLARI.....	32
4. KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKI	38
4.1. KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKININ İNSAN ONURUNA SAYGI İLKESİ UYARINCA İNCELENMESİ	39
4.2. KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKININ YAŞAM HAKKI KAPSAMINDA İNCELENMESİ	40
4.3. KENDİ GELECEĞİNİ BELİRLEME HAKKININ ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ İLKESİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	41

İKİNCİ BÖLÜM

AYDINLATILMIŞ RIZA

1. TIBBİ MÜDAHALENİN HUKUKA UYGUNLUK ŞARTLARI	47
1.1. TIBBİ MÜDAHALENİN SAĞLIK MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN YAPILMASI.....	49
1.2. TIP BİLİMİNİN VERİLERİNE UYGUN MÜDAHALE	53
1.3. ENDİKASYON	55
1.4. AYDINLATILMIŞ RIZA	56
2. AYDINLATMA.....	57
2.1. AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN KAPSAMI.....	59
2.2. AYDINLATMANIN ZAMANI.....	63
2.3. AYDINLATMANIN ŞEKLİ.....	64
2.4. AYDINLATMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN SINIRLANDIĞI VEYA KALKTIĞI HALLER	66
2.4.1. HASTANIN AYDINLATMADAN VAZGEÇMESİ HALİ	67
2.4.2. DİĞER SINIRLAMALAR.....	67
3. RIZA.....	68
3.1. RIZANIN GEÇERLİLİK ŞARTLARI.....	71
3.1.1. RIZANIN HUKUK KURALLARINA UYGUN OLMASI.....	71
3.1.2. RIZANIN ÖZGÜR İRADE İLE AYDINLATMA SONUCUNDA VERİLMESİ.....	72
3.1.3. RIZANIN ŞEKLİ	73
3.1.4. RIZANIN RIZA EHLİYETİNİ HAİZ KİŞİ TARAFINDAN VERİLMESİ.....	76
3.1.4.1. ÇOCUKLARA YÖNELİK TIBBİ MÜDAHALEDE RIZA	78
3.1.4.1.1. ÇOCUKLARDAN TOPUK KANI ALMA ZORUNLULUĞU.....	85
3.1.4.1.2. ÇOCUKLARDA SÜNNET UYGULAMASI.....	88

3.1.4.2. AKIL HASTALARINDA RIZA VERME YETKİSİ	94
3.2. TIBBİ MÜDAHALENİN UYGULANMASI İÇİN RIZA ŞARTININ ARANMADIĞI HALLER	96
3.2.1. KAMU SAĞLIĞININ KORUNMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER.....	97
3.2.2. ÖNLEYİCİ AŞILARIN HUKUKA UYGUNLUĞU.....	100
3.2.3. SALGIN HASTALIKLAR ÖZELİNDE COVID-19 UYGULAMALARININ HUKUKSAL DEĞERLENDİRMESİ	105
3.2.4. ACİL TIBBİ MÜDAHALELER.....	112
3.2.5. VARSAYILAN RIZA.....	113

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL NİTELİKLİ BAZI TIBBİ MÜDAHALELER

1. ÖTANAZİ.....	115
2. KÜRTAJ.....	119
3. KISIRLAŞTIRMA (STERİLİZASYON)	127
4. KASTRASYON (HADİM).....	131
5. CİNSİYET DEĞİŞTİRME	132
6. YAPAY DÖLLENME VE TAŞIYICI ANNELİK.....	138
6.1. YAPAY DÖLLENME	138
6.2. TAŞIYICI ANNELİK KAVRAMI	141
SONUÇ.....	147
KAYNAKÇA	157